

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoPr/6/2024
Identifikačné číslo spisu:	1114236952
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1114236952.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. A., narodeného R., trvale bytom W., zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Hnátom, so sídlom Bratislava, Guothova 20, proti žalovanému Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, so sídlom Bratislava, Hlboká cesta 2, o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-15Cpr/7/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2023 sp. zn. 7CoPr/5/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2023 sp. zn. 7CoPr/5/2022 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Žalobou sa žalobca domáhal, aby súd určil, že výpoveď žalovaného daná žalobcovi z dôvodu nadbytočnosti dňa 24. septembra 2014 je neplatná a žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy od 1. decembra 2014 do rozhodnutia súdu a náhradu trov konania. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) v poradí prvým rozsudkom z 28. februára 2017 č. k. 15Cpr/7/2014-275 určil, že výpoveď žalovaného daná žalobcovi z dôvodu nadbytočnosti dňa 24. 09. 2014 je neplatná (výrok I.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 22.585,50 eur brutto do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok II.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok III.), žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov konania (výrok IV.) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok 1.355 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok V.).

2. Odvolanie žalovaného proti zamietavému výroku rozsudku súdu prvej inštancie Krajský súd v Bratislave bez nariadenia pojednávania uznesením zo 17. decembra 2018 č. k. 7CoPr/13/2017-307 odmietol a vo zvyšku tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

V bode 30. odôvodnenia uviedol, že z obsahu Záznamu vyplýva, že žalobca výpoveď odmietol prevziať. Záznam z prerokovania podpísal žalobca a zamestnanci žalovaného, ktorí vykonávali doručenie

výpovede za zamestnávateľa - G., G. a U.. Záznam z prerokovania z 24. 09. 2014 tak možno považovať za dôkaz, ktorým žalovaný uniesol dôkazné bremeno preukazujúce riadne doručenie výpovede z 24. 09. 2014 žalobcovi.

V bode 31. vytkol súdu prvej inštancie, že nevyhodnotil výpoveď svedkyne G. ako rozhodný dôkaz vo veci, pričom rozpornosť tvrdení žalobcu o nedoručení výpovede mu vyplynula aj z toho, že pri následnom stretnutí s U. žalobca nemal dôvod jej povedať že „výpoveď nepodpísal“. Vzhľadom k uvedenému mal odvolací súd za to, že skutkové závery súdu prvej inštancie o nepreukázaní doručenia výpovede žalobcovi nie sú správne, nakoľko súd prvej inštancie nevzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu vyplynuli, tieto nevyhodnotil v ich vzájomnej súvislosti, opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a zároveň zo skutkových okolností nevyvodil správne právne závery. Na základe uvedeného dospel odvolací súd, rozdielne od záverov súdu prvej inštancie k záveru, že výpoveď z 24. 09. 2014 č. 280.937/2014-OSUR/651 bola žalovaným žalobcovi riadne doručená.

V bode 34. (v spojení s bodom 32.) uložil súdu prvej inštancie, aby, pri rešpektovaní právneho názoru odvolacieho súdu o splnení podmienky doručenia výpovede žalobcovi, posúdil ostatné hmotnoprávne a formálnoprávne podmienky platnosti výpovede z 24. 09. 2014 v zmysle § 61 ods. 1, 2, § 63 ods. 1 písm. b) a ods. 2, 3 v spojení s § 77 Zákonníka práce.

II.

3. V ďalšom konaní Okresný súd Bratislava I (teraz Mestský súd Bratislava IV) rozsudkom z 28. februára 2022 č. k. 15Cpr/7/2014-571 výrokom I. zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania zo 17. decembra 2019, výrokom II. zamietol žalobu a výrokom III. žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

4. Súd prvej inštancie, súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu o doručení výpovede žalovaným žalobcovi, aplikujúc § 1 ods. 4 zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme, § 61 ods. 1 až 2, § 63 ods. 1 písm. b), ods. 2, § 77 a § 38 ods. 4 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej „ZP“) dospel k záveru, že žalovaný dal žalobcovi dňa 24. septembra 2014 platnú výpoveď, v ktorej skutkovo vymedzil dôvod výpovede, v čase doručovania výpovede nemal vhodné voľné miesto pre žalobcu a v čase dvoch mesiacov po skončení pracovného pomeru neutvoril zrušené pracovné miesto.

III.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) na prejednanie odvolania nariadil pojednávanie a rozsudkom z 29. novembra 2023 č. k. 7CoPr/5/2022-638 rozhodol o odvolaní žalobcu tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a žalovanému proti žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že žalovaný preukázal doručenie výpovede žalobcovi, o čom svedčil „Záznam z prerokovania skončenia pracovného pomeru v súvislosti s organizačnou zmenou a odovzdávania výpovede“ (ďalej len ako „Záznam“), ako aj výpovede svedkov, ktorí nepotvrdili tvrdenie žalobcu o nedoručení výpovede. V konaní nebolo sporným, že predmetom stretnutia žalobcu so zástupcami žalovaného bolo oboznámenie žalobcu s organizačnou zmenou u žalovaného, v dôsledku ktorej bolo zrušené pracovné miesto žalobcu a s nemožnosťou žalovaného žalobcu ďalej zamestnávať, tzn. žalobca bol informovaný o naplnení zákonných podmienok umožňujúcich žalovanému skončenie pracovného pomeru so žalobcom z dôvodov podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b) ZP.

7. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, že za akt doručenia písomnosti do vlastných rúk nemožno považovať len také doručenie, kedy žalobca skutočne vzal výpoveď do vlastných rúk, nakoľko fikcia doručenia nastáva práve v prípade odmietnutia prevzatia listiny, pričom pri osobnom doručovaní vykonávanom zamestnávateľom si zamestnanec nemôže vyhradiť, že listinu prevezme až potom, ako sa s jej obsahom zoznámi. Podmienkou účinného doručenia písomnosti nie je ani povinnosť zamestnávateľa vopred poučiť zamestnanca o dôsledkoch odmietnutia prevzatia, nakoľko účinky doručenia písomnosti nastanú okamihom odmietnutia prevzatia písomnosti. „Záznam“ podpísaný tým, kto doručenie za zamestnávateľa vykonával, ako aj svedkami doručenia, že žalobca prijatie písomnosti odmietol, nedal odvolaciemu súdu priestor pre pochybnosti o doručení výpovede, keď v súlade s § 38 ods. 4 ZP platí nevyvrátiteľná domnienka, že výpoveď bola žalobcovi doručená dňa 24. septembra 2014.

8. K námietke žalobcu, že „Záznam“ bol vyhotovený niekoľko dní pred 24. septembrom 2014 a následne

bol dopĺňaný perom, odvolací súd uviedol, že skoršie vyhotovenie „Záznamu“ žalovaný v konaní nespороval, pričom žalovaný použil pri odovzdávaní výpovede vopred pripravené tlačivo, keďže výpovede doručoval viacerým zamestnancom. Uvedené nemalo žiadny vplyv na posúdenie platnosti výpovede.

9. Pokiaľ žalobca namietal, že „Záznam“ bol zmätočný a rozporný, uvedené bolo potrebné vyhodnocovať s ohľadom na obsah uvedenej listiny, z ktorej odvolaciemu súdu vyplynulo, že zachovanie postupu v zmysle jej obsahu žalobca nespороval. Pokiaľ žalobca odvodzoval zmätočnosť uvedenej listiny z toho, že v bode V. absentovalo uvedenie dátumu, považoval odvolací súd za potrebné uviesť, že „Záznam“ bol podpísaný všetkými prítomnými osobami, i žalobcom, a na tomto zázname bolo uvedené „V Bratislave 24. septembra 2014“, pričom dátum bol napísaný rukou a zhodoval sa s dňom, kedy sa uskutočnilo stretnutie so žalobcom.

10. V súvislosti s námietkou žalobcu, že prvoinštančný súd v tomto konaní rozhodol inak ako Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave v obdobnej veci, odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie súdu, aj keď v zdanlivo rovnakej veci podľa druhu, nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax, či judikát, nezakladá odklon od princípov právnej istoty. Vo vzťahu k žalobcom uvádzanému rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/279/2019 v skutkovo podobnej právnej veci, bolo pre odvolací súd zásadné, že v danej veci došlo k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu zistenia procesnej vady, bez toho, aby dovolací súd vo veci vyjadril právny názor.

11. K námietke žalobcu, že v čase, kedy mu mala byť doručovaná výpoveď, nebolo rozhodnutie žalovaného účinné (Rozhodnutie ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí č. 66/2014 z 19. 09. 2014, č. reg. I/583), keďže nadobudlo účinnosť dňom 1. októbra 2014, odvolací súd poukázal na ustanovenie § 63 ods. 1 písm. b) ZP a uviedol, že zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď pre nadbytočnosť najskôr po prijatí rozhodnutia o organizačnej zmene, nakoľko až po jeho prijatí môže mať vedomosť o novej organizačnej štruktúre a celkovom počte obsadených a voľných pracovných miest. Poukázal na to, že v praxi zamestnávatelia často pristúpia k uskutočneniu organizačnej zmeny tak, aby do nadobudnutia účinnosti organizačnej zmeny uplynula aj výpovedná doba nadbytočného zamestnanca. Zamestnanec teda nemusí byť vždy pre zamestnávateľa nadbytočným už v dobe podania výpovede (rozhodnutie najvyššieho súdu z 30. júna 2010 sp. zn. 4Cdo/102/2009). V prejednáwanej veci bolo nesporné, že v čase doručovania výpovede žalobcovi existovalo písomné rozhodnutie žalovaného, na základe ktorého sa dňom 1. decembra 2014 zrušilo miesto pri výkone práce vo verejnom záujme „samostatný odborný referent (PT8)“ na oddelení investícií a nehnuteľností (INPO), odboru investícií, nehnuteľností a služieb (INSL) v pôsobnosti sekcie ekonomiky a všeobecnej správy (SEVS). Z uvedeného rozhodnutia bolo zrejmé, že dňom 19. septembra 2014 sa u žalovaného začala realizácia organizačných zmien, a že k faktickému završeniu zrušenia pracovného miesta žalobcu malo dôjsť až uplynutím výpovednej lehoty, ktorá mu začala plynúť doručením výpovede a tento dôsledok (zrušenie pracovného miesta žalobcu), skutočne aj nastal.

12. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že organizačná zmena u žalovaného bola vykonaná len účelovo a fiktívne, odvolací súd s poukazom na § 63 ods. 2 ZP a rozhodnutie najvyššieho súdu z 20. apríla 2011 sp. zn. 4MCdo/5/2010 uviedol, že v danej situácii bolo právne významné iba to, či zamestnávateľ disponuje voľným pracovným miestom v okamihu, kedy dáva zamestnancovi výpoveď. Skutočnosť, že zamestnávateľ neskôr prijal do pracovného pomeru iného zamestnanca na pracovné miesto, ktoré by vzhľadom na svoju kvalifikáciu mohol vykonávať aj zamestnanec, ktorý dostal výpoveď z dôvodu nadbytočnosti, nebola z hľadiska splnenia ponukovej povinnosti zamestnávateľa právne relevantná, a z daných dôvodov nebolo možné považovať rozhodnutie žalovaného za zmätočné a neefektívne. Z listinných dôkazov, predložených v konaní žalovaným (Zoznam štátnozamestnaneckých miest a pracovných miest v pôsobnosti MZVE SR) vyplynulo, že na oddelení investícií a nehnuteľností (INPO) v pôsobnosti odboru investícií, nehnuteľností a služieb (INSL), sekcie ekonomiky a všeobecnej správy (SEVS) bolo k 1. októbru 2014 na oddelení investícií a nehnuteľností (INPO) zriadených celkom 9 miest, z toho len jedno miesto pri výkone práce vo verejnom záujme. Od 1. decembra 2014 na oddelení investícií a nehnuteľností (INPO) nebolo ani jedno miesto pri výkone práce vo verejnom záujme, čo preukazuje i príloha Zoznamu k Rozhodnutiu vedúceho služobného úradu č. 83/2014 z 25. novembra 2014 a príloha Zoznamu k Rozhodnutiu vedúceho služobného úradu č. 28/2015 z 28. februára 2015. Obsadzovanie štátnozamestnaneckých miest, ako i štátnozamestnanecké vzťahy ako osobitné právne vzťahy upravujú osobitné zákony a tieto miesta môžu byť ponúkané výlučne zamestnancom v štátnej

službe.

13. K námietkam žalobcu týkajúcim sa postupu odvolacieho súdu v konaní odvolací súd uviedol, že posúdenie ich dôvodnosti bude na dovolacom súde, v prípade ak strana sporu podá dovolanie.

14. Na zostávajúcu odvoláciu argumentáciu žalobcu odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou, a to aj vzhľadom na existenciu konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu.

IV.

15. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) podľa § 420 písm. f) CSP v celom rozsahu. Podľa dovolateľa súdy oboch inštancií porušili jeho právo na spravodlivý proces tým, že nezistili skutočný stav veci, keď nevykonali potrebné dokazovanie v dostatočnom rozsahu, a preto vec samú v konečnom dôsledku neposúdili správne ani po právnej stránke. Porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces súvisí podľa dovolateľa so skutkovou otázkou doručenia výpovede a k nej vykonaným dokazovaním.

16. Realizácia potrebného dokazovania v dostatočnom rozsahu sa mala týkať najmä rozhodujúcej listiny - „Záznamu“. Dovolateľ zdôraznil, že v konaní bolo preukázané vyhotovenie uvedenej listiny niekoľko dní vopred pred dátumom v nej uvedeným, dopísaným následne ručne perom, čo vyplynulo aj zo svedeckých výpovedí realizovaných počas konania. „Záznam“ bol podľa dovolateľa zmätočný a obsahoval rozpornosti medzi jednotlivými bodmi, neosvedčujúce skutočný priebeh rokovania medzi žalobcom a žalovaným a skutočností, za akých mu mala byť doručená výpoveď z pracovného pomeru.

17. Podľa dovolateľa bolo potrebné zo strany odvolacieho súdu vykonať dokazovanie v dostatočnom rozsahu na preukázanie okolností:

- za akých sa malo uskutočniť rokovanie žalovaného so žalobcom dňa 24. septembra 2014,
- či bola žalobcovi doručená výpoveď z pracovného pomeru so žalovaným a
- či ju tento prijal alebo odmietol prevziať, čím by bola splnená podmienka jej doručenia.

18. Uvedené skutočnosti bolo možné preukázať len opakovaným výsluchom svedkov, ktorí sa mali daného zasadnutia zúčastniť, čo však odvolací súd v rámci odvolacieho konania nevykonával. V tejto súvislosti žalobca poukázal aj na to, že z výpovedí svedkov uskutočnených ešte počas predošlého konania v roku 2016 vyplynulo, že ani jeden z týchto svedkov nepotvrdil, že by žalobcovi bola žalovaným doručovaná výpoveď z pracovného pomeru fyzicky a ani, že by ju tento odmietol prevziať. Tieto skutočnosti vyplynuli z (v poradí prvého) rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava I z 28. februára 2017 č. k. 15Cpr/7/2014-275, ktorým tento súd rozhodol, že výpoveď z pracovného pomeru daná žalobcovi bola neplatná a žalobcovi zároveň priznal nárok na náhradu mzdy vo výške 22.585,50 eur. V ods. 2. uvedeného rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že na základe vykonaného dokazovania prostredníctvom svedeckých výpovedí mal za to, že nebolo preukázané doručenie výpovede žalovaným žalobcovi, pretože to svedkovia jednoznačne nepotvrdili. Žalobca taktiež zdôraznil, že dôkazné bremeno riadneho doručenia výpovede zamestnancovi bolo výlučne na zamestnávateľovi, pričom žalovaný sa snažil doručenie výpovede z pracovného pomeru žalobcovi preukázať len prostredníctvom už od počiatku sporného „Záznamu“.

19. Dovolateľ poukázal na ustanovenie § 191 ods. 1 CSP a zdôraznil, že aj pre závery súdu prvej inštancie obsiahnuté v prvom rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava I z 28. februára 2017 č. k. 15Cpr/7/2014-275, ktorý konštatoval, že výpoveď nebola riadne doručená, bol rozhodujúci nielen vyššie uvedený „Záznam“, ale aj výpovede jednotlivých svedkov. V danom smere došlo podľa dovolateľa k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, keďže odvolací súd nevykonával opakované dokazovanie v potrebnom rozsahu, respektíve, že toto dokazovanie odvolací súd vykonal svojvoľne, keď realizoval iba dôkazy podporujúce jeho názor na posúdenie skutkového stavu. Odvolací súd opakované dokazovanie výsluchom svedkov nerealizoval riadne a dostatočne, čo vyplýva zo zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom z 29. novembra 2023, pričom žalobca daný postup považuje za nezákonný, preto sa nestotožnil s názorom odvolacieho súdu vyjadreným v ods. 8. napadnutého rozsudku, že prečítanie svedeckých výpovedí z príslušných zápisníc bolo dostačujúce. V prípade, ak odvolací súd mal teda za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, tak ako sa snažil poukázať v ods. 14. napadnutého rozsudku, tak bolo jeho zákonnou povinnosťou v

rámci pojednávania uskutočneného počas odvolacieho konania zopakovať ešte raz výsluchy dotknutých svedkov.

20. Žalobca zároveň poukázal aj na to, že samotný odvolací súd nielenže porušil svoju povinnosť zopakovať dokazovanie k tejto skutkovej okolnosti sám v celom rozsahu a dostatočným spôsobom, ale pri svojom rozhodovaní následne dokonca dôkazy - svedecké výpovede a iné dôkazy, ktoré jeho záverom nevyhovovali odignoroval a nevysporiadal sa s nimi, čím podľa dovolateľa zaťažil svoje rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti. Ak sa odvolací súd chcel odkloniť od záveru súdu prvej inštancie o skutkovej otázke, bol v súlade s § 383 CSP a § 384 ods. 1 CSP povinný opätovne vykonať všetky súvisiace dôkazy a všetky dôkazy, na ktorých súd prvej inštancie svoje skutkové závery založil.

21. Odvolací súd rovnako v napadnutom rozsudku neuviedol, prečo neprihliadal na výpovede dotknutých svedkov a žalobcu, z ktorých je zrejmé, že nepotvrďovali obsah listiny „Záznam“, a to predovšetkým ohľadom doručovania výpovede žalobcovi a odmietnutia prijatia výpovede žalobcom.

22. Odvolací súd nevysvetlil dostatočným spôsobom, prečo mal za to, že „Záznam“ nespochybniteľne preukazuje skutočnosť, že výpoveď z pracovného pomeru mala byť žalobcovi doručená, keď podľa predtlačného textu v bode V. mali byť v prípade, že nastal niektorý z predpokladaných úkonov uvedený dátum, kedy sa tak stalo, čo však nebolo v „Zázname“ uvedené ani pri jednom z týchto troch úkonov. V ods. 17. napadnutého rozsudku odvolací súd len stroho uviedol, že má za to tak, pretože na predmetnom zázname je uvedené rukou „V Bratislave dňa 24. septembra 2014“. Žalobca poukázal na to, že daný dátum na „Zázname“ potvrdzuje len deň, kedy boli ručne dopísané údaje do záznamu a nič viac, pričom ani jeden z ručne dopísaných údajov sa nedotýkal opísania toho, ako celé rokovanie/zasadnutie prebiehalo, a či a kedy mala byť sporná výpoveď doručená žalobcovi. Odvolací súd bol povinný dbať na to, aby odôvodnenie jeho rozhodnutia bolo presvedčivé, pričom tento sa touto povinnosťou dôsledne neriadil, čím zaťažil konanie vadou a v neposlednom rade porušil základné právo žalobcu na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, pretože celé jeho rozhodnutie trpí vadou nedostatočného odôvodnenia.

23. Záverom dovolania žalobca navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok prvoinstančného aj odvolacieho súdu, vrátil vec na nové konanie a rozhodnutie súdu prvej inštancie a priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v celom rozsahu.

24. Z vyjadrenia žalovaného k dovolaniu vyplynulo, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a zákonné, postup odvolacieho súdu bol podľa neho v súlade s CSP a jeho spochybňovanie zo strany žalobcu považuje za účelové, preto navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

V.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu je potrebné vyhovieť.

26. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a odvolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

27. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

28. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To

znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

29. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

30. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

31. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

32. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

33. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

34. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

35. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

36. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na

spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

Podľa § 187 ods. 2 CSP dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Postup súdu pri vykonaní dokazovania výsluchom svedka upravuje Civilný sporový poriadok v ustanoveniach § 196 až § 203.

Podľa § 204 CSP dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

37. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že ak odvolací súd (ako opravný súd) v rámci preskúmavania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti; odvolací súd teda nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

38. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú značne obmedzené, keďže v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o správnosti súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu má odvolací súd možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd sám získal tak, že opakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy.

39. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov, vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy, ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/98/2017).

40. K tomu, aby sa odvolací súd mohol odchýliť od skutkových zistení, ktoré súd prvej inštancie čerpal z výpovedí strán alebo svedkov, ktorí boli súdom prvej inštancie vypočutí na pojednávaní, musí dôkazy priamo vykonané súdom prvej inštancie opakovať, prípadne doplniť. Pokiaľ sa odvolací súd mieni odchýliť od skutkových zistení urobených súdom prvej inštancie na základe dôkazu výsluchom svedka vykonaného pred súdom prvej inštancie, je nutné, aby výsluch svedka (svedkov) sám opakoval a zjednal si tak rovnocenný podklad pre prípadné odlišné zhodnotenie takého dôkazu.

41. V posudzovanej veci súd prvej inštancie dospel k záveru (bod 15. odôvodnenia jeho rozsudku), že zo skutkových zistení vyplýva, že žalobcovi bola doručená výpoveď v zmysle § 38 ods. 4 ZP, keďže ju

odmietol prevziať na stretnutí dňa 24. 09. 2014 a z výpovede svedkov G. a G. vyplýva, že túto odmietol prevziať; zároveň súd poukazuje na odôvodnenie zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 7CoPr/13/2017-307 zo 17. 12. 2018, bod 30., 31., 34., ktorý túto otázku riešil, a názorom ktorého je prvoinštančný súd v zmysle § 391 ods. 2 CSP viazaný. Písomná výpoveď obsahuje v zmysle § 61 ods. 2 ZP dôvod výpovede v zmysle § 63 ods. 2 písm. a) ZP vymedzený tak, že bolo zrušené pracovné miesto žalobcu, nakoľko dňa 19. 09. 2014 nadobudlo platnosť rozhodnutie ministra o organizačnej zmene č. 66/2014 z 19. 09. 2014, na základe ktorého sa zrušilo pracovné miesto žalobcu pri výkone práce vo verejnom záujme - samostatný odborný referent (PT8) na oddelení investícií a nehnuteľností (INPO), odboru investícií, nehnuteľností a služieb (INSL) v pôsobnosti sekcie ekonomiky a všeobecnej správy (SEVS). Z doručenej výpovede a zo zoznamu pracovných miest ku dňu 24. 09. 2014 (deň doručenia výpovede) vyplýva, že u žalovaného nebolo voľné miesto pri výkone práce vo verejnom záujme, a teda žalovaný nemal možnosť žalobcu ďalej zamestnávať. Rovnako zo zoznamu pracovných miest pri výkone práce vo verejnom záujme ku dňu 01. 12. 2014 a 01. 03. 2015 nebolo vytvorené miesto pri výkone práce vo verejnom záujme na oddelení, kde bol zaradený žalobca, teda žalovaný ako zamestnávateľ dodržal zákonné ustanovenie uvedené v § 61 ods. 3 ZP spočívajúce v zákaze počas dvoch mesiacov znovu utvoriť zrušené pracovné miesto a prijať po skončení pracovného pomeru na toto pracovné miesto iného zamestnanca.

42. Z obsahu Zápisnice o pojednávaní odvolacieho súdu súčasne vyplýva, že v záverečnej reči strany poukázali na vyjadrenia v súdnom konaní, viac nemajú čo uviesť a ďalšie dôkazy nenavrhli. Následne odvolací súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Obsah uvedenej zápisnice (protokoláciu) žalobca nenamietal a nenamietal ani jej prípadný rozpor s prednesmi žalobcu na pojednávaní odvolacieho súdu.

43. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery, ako súd prvej inštancie. Ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 CSP. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného sporového konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o neopodstatnenosti žaloby žalobcu, dospel v podstate iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie.

44. Odvolací súd síce na prejednanie veci nariadil pojednávanie v súlade s § 385 ods. 1 CSP. Z obsahu zápisnice o pojednávaní dňa 29. novembra 2023 vyplýva, že „zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu: a) výsluch žalobcu č. l. 207 - 208, b) výsluch G. S. č. l. 221 - 223, c) výsluch G. N. č. l. 223 - 225, d) výsluch U. F. č. l. 225 - 226, e) výsluch P. O. č. l. 242 - 243, f) výsluch U. M. č. l. 243 - 244, g) záznam z prerokovania skončenia pracovného pomeru v súvislosti s organizačnou zmenou a odovzdávania výpovede č. l. 177 - 178, h) záznam z o stretnutia vedúceho služobného úradu s predstaviteľmi ZO SLOVES o prerokovaní výpovedí zamestnancov MZVEZ SR podľa § 74 Zákonníka práce dňa 24. 09. 2014 č. l. 181 - 182, i) organizácia odovzdávania výpovedí z dôvodu organizačnej zmeny na MZVEZ SR č. l. 228. Odvolací súd ďalej konštatoval, že strany sporu trvajú na podaných odvolaniach, vyjadreniach k odvolaniam a na všetkých svojich vyjadreniach a po tichej porade senátu bol vyhlásený a odôvodnený dovolaním napadnutý odvolací rozsudok a bolo dané poučenie o oprávnom prostriedku.

45. Na (jedinom) pojednávaní pred odvolacím súdom predsedníčka senátu formálne označila dôkazy, ktoré mala zopakovať, avšak výsluchy v zápisnici označených osôb (svedkov) odvolací súd nevykonával postupom upraveným v § 196 až § 203 CSP, ale iba prečítaním zápisníc z pojednávania, na ktorých je zaznamenaný súdom prvej inštancie vykonaný výsluch svedkov G. S., G. N., U. F., U. M. a P. O., ako aj strán sporu“, pričom strany sporu, podľa ich prednesu na odvolacom pojednávaní, zotrvali na svojich vyjadreniach vykonaných v súdnom spore. ... „Odvolací súd nevzhliadol potrebu zopakovať dokazovanie výsluchom svedkov, nakoľko títo boli v dostatočnom rozsahu potrebnom pre náležité zistenie skutkového stavu vypočutí súdom prvej inštancie. Preto postačovalo podľa názoru odvolacieho súdu iba prečítanie zápisníc obsahujúcich výpovede týchto svedkov.“ (viď bod 8. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

46. Nezopakovaním výsluchu svedkov (§ 195 CSP a § 196 a nasl. CSP) odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, teda zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako okresný súd bez vykonania vlastného dokazovania

alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní; k odlišnému hodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť sporovej strane možnosť sa k nemu vyjadriť. Jeho rozhodnutie je teda zaťažené vadou zmätočnosti v takej miere, že žalobca dôvodne namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP v spojení s § 390 CSP).

47. Vzhľadom na vyššie uvedený záver sa dovolací súd nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami ohľadom vyhodnotenia dokazovania.

48. V ďalšom konaní odvolací súd zopakuje dokazovanie v súlade s § 384 ods. 1 CSP v spojení s § 385 CSP a v spore znovu sám rozhodne (§ 390 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

49. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.